

Силабус курсу
Менеджмент водних ресурсів

Освітній ступінь – перший (бакалаврський)
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-наукова програма «Гідрологія»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 4 рік, VII семестр

Компонент освітньої програми: **Обов'язкові компоненти.**
Професійна підготовка.

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком чергувань

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог. н., доцент. **Чеболда Ігор Юрійович**

**Контактна
інформація**

Chebolda1@gmail.com, 0673688518

Опис дисципліни

Курс «Менеджмент водних ресурсів» в теоретичному плані спрямований на системне викладення особливостей запровадження менеджменту та управління від концептуальних положень загальнодержавного значення до конкретних типових процедур з практичними прикладами, які дозволяють вивчити і запровадити менеджмент на господарському об'єкті. Дисципліна дає цілісне уявлення про систему менеджменту і екологічного управління згідно з міжнародними стандартами.

Завданням вивчення дисципліни є формування у студентів стійких знань стосовно сучасних систем менеджменту, підготовка до практичного застосування цих знань у державних установах та на підприємствах регіонального й локального рівнів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати про сучасні тенденції та інструменти менеджменту, теоретичні засади розробки та впровадження системи менеджменту на підприємстві; уміти самостійно складати базову блок-схему впровадження системи менеджменту, аналізувати стійкість цієї системи менеджменту на підприємстві.

Навчальна дисципліна є складовою частиною безперервної гідрологічної освіти та виховання студентів-гідрологів, яка спрямована на розвиток у студентської молоді екологічного світогляду, спеціального управлінського мислення, закріплення необхідних знань з метою вирішення конкретних питань їх майбутньої практичної діяльності щодо менеджменту водних ресурсів, захисту навколишнього середовища і є заключним етапом у вивченні теоретичних, нормативно-правових та методологічних основ гідро-еколого-економічної оцінки господарських об'єктів.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері Природничі науки, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Тем	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Основи менеджменту водних ресурсів.		
1	ТЕМА 1. <i>Предмет і завдання екологічного менеджменту</i>	<i>Знати</i> передумови формування менеджменту водних ресурсів, мету, предмет, стратегічні завдання менеджменту, основні принципи системи менеджменту (EMS), форми менеджменту. <i>Вміти</i> визначати стан та якісні властивості менеджменту водних ресурсів в Україні. користуватися законодавством про менеджмент, використовувати міжнародний підхід до менеджменту водних ресурсів.
2	ТЕМА 2. <i>Екологічний менеджмент на підприємстві</i>	<i>Знати</i> стадії менеджменту на підприємстві, завдання менеджменту, економічні та стратегічні вигоди. <i>Знати</i> основні принципи, які використовуються при розробці методик визначення збитків, завданих довкіллю. <i>Вміти</i> використовувати Українські державні стандарти та міжнародні стандарти, щодо формування ідеальної моделі законодавства про менеджмент водних ресурсів.
3	ТЕМА 3. <i>Корпоративний екологічний менеджмент</i>	<i>Знати</i> , що собою являє виробничий процес, вимоги до екологічно безпечних виробничих процесів, методи аналізу матеріально-енергетичного балансу, особливості впровадження на підприємстві екологічно «чистих» технологій. <i>Вміти</i> встановлювати відповідність між екологічними нормативами і стандартами. <i>Вміти</i> користуватися нормативами природокористування й нормативами екологічних стандартів. <i>Вміти</i> будувати «Зелені» бізнес-плани та пропонувати заходи для керівників корпорацій.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Предмет менеджменту водних ресурсів, його зміст, функції та завдання. Водна стратегія України.		
4	ТЕМА 4. <i>Принципи, форми та методи менеджменту водних ресурсів</i>	<i>Знати</i> загальні поняття принципів менеджменту водних ресурсів, законів розвитку природи в процесі використання її ресурсів; цілісність і комплексність природокористування із застосуванням найновішої техніки і технологій при використанні водних ресурсів, сутність принципу екологічної безпеки, загальні методи управління природокористуванням, їх характеристики, специфічні методи управління природокористуванням <i>Вміти</i> характеризувати загальні /основні/ принципи природокористування, використовувати комплексний підхід до вивчення і використання природних ресурсів, вміти використовувати природоохоронні та природовідновні заходи
5	ТЕМА 5. <i>Нормативно-правові основи менеджменту водних ресурсів. Водна стратегія України</i>	<i>Знати</i> сутність системи державного управління природокористуванням, структуру та функції органів влади в екологічній сфері, повноваження державних органів виконавчої влади у сфері природокористування, особливості правового регулювання в екологічній сфері <i>Вміти</i> використовувати екологічні нормативи та стандарти, оперувати аспектами екологічної експертизи, екологічної паспортизації природних і техногенних об'єктів.
6	ТЕМА 6. <i>Планування - основа менеджменту водних ресурсів. Основні напрями реалізації водної стратегії</i>	<i>Знати</i> сутність планування як складової частини управлінського процесу, сутність стратегічного планування, нові підходи в плануванні збереження природних ресурсів. <i>Вміти</i> оперувати методами планування /балансовий, аналітичний, нормативний, програмно-цільовий/, системою екологічних показників в плануванні та вартісними показниками
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Екологічний аудит, особливості його проведення. Менеджмент водних ресурсів у розвинених країнах		
7	ТЕМА 4. Місце і роль екологічного аудиту в управлінні природокористуванням	<i>Знати</i> теоретичні основи формування і розвитку екологічного аудиту, основні міжнародні стандарти екологічного менеджменту й екологічного аудиту, понятійний апарат, критерії і показники екологічного аудиту, основні завдання у сфері екологічного аудиту, об'єкти екологічного аудиту. <i>Вміти</i> використовувати результати екологічного аудиту та методичні принципи екологічного аудиту.

8	ТЕМА 5. Екологічний аудит	<i>Знати</i> основні поняття, критерії екологічного аудиту, завдання і вигоди проведення екологічного аудиту. <i>Знати</i> основні причини, з яких проводиться екологічний аудит, вигоди проведення екологічного аудиту, основні принципи екологічного аудиту. <i>Вміти</i> збирати дані, докази, формувати висновок екологічного аудиту, вибирати умови проведення екологічного аудиту.
9	ТЕМА 6. Правові та організаційні особливості проведення екологічного аудиту	<i>Знати</i> функції Кабінету Міністрів України, функції місцевих рад, функції Аудиторської палати у сфері екологічного аудиту. <i>Знати</i> права й обов'язки екоаудиторів та екоаудиторських організацій, права та обов'язки замовника екологічного аудиту. <i>Вміти</i> складати аудиторський висновок.
10	ТЕМА 10. Особливості менеджменту водних ресурсів у розвинених країнах світу.	<i>Знати</i> сутність стратегії політики і системи менеджменту водних ресурсів в розвинених країнах світу, ринкові механізми екологізації суспільного виробництва і суспільно-економічних відносин <i>Вміти</i> використовувати практику запровадження і використання Міжнародних і Європейських стандартів у здійсненні менеджменту водних ресурсів.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
K01.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
K03.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
K04.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
K05.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
K07.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
K08.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
K09.	Здатність працювати в команді.
K11.	Прагнення до збереження природного навколишнього середовища.
K12.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
K13.	Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.
K17.	Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер.
K21.	Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

Програмні результати навчання

ПР01.	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.
ПР02.	Використовувати усно і письмово професійну українську мову.
ПР09.	Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу.
ПР10.	Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПР11.	Впорядковувати і узагальнювати матеріали
ПР12.	Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи в науках про Землю відповідно до спеціалізації.
ПР13.	Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.
ПР14.	Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій в галузі наук про Землю.

Літературні джерела

1. Водна стратегія України на період до 2025 року (наукові основи) К.: 2015. 46 с
2. Лук'янихін ВО. Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком. Суми, 2002.
3. Ф.В. Вольвач, Мі Дробноход, В.Г. Дюканое та ін. Стійкий екологічно безпечний розвиток і Україна. К., 2002.
4. Семенов В.Ф. Екологічний менеджмент. К., 2004.
5. В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Білявський та ін. Екологічне управління. Підручник. К.: Либідь, 2004. 432с.
6. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. Модернізація виробництва: системно-екологічний підхід: Посібник з екологічного менеджменту. К.: СИМВОЛ-Т, 1997. 245с.
7. Шевчук В. Я., Саталкін Ю. М., Навроцький В. Екологічний аудит. К.: Вища шк., 2000. 343 с.

Політика оцінювання

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1 - 3) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 4 - 6) усне опитування, тести, завдання	35
Модуль 3 (теми 7 - 10) усне опитування, тести, завдання	35
ІНДЗ	-

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Електронне навчання в системі MODLE